

Asia: VN/27452/2020/

Työryhmän mietintö julkisuuslain ajantasaistamisesta

Yleisperustelut sekä suhde perustuslakiin ja säätämisyjärjestys

Huomionne yleisperusteluista sekä suhde perustuslakiin ja säätämisyjärjestys -jaksosta (mietinnön jaksot 2-5 ja 10)?

-

Soveltamisalan laajentamista koskevat ehdotukset

Miten arvioitte vaikutuksia, joita seuraa mietinnössä ehdotetun julkisuuslain soveltamisalan laajentamisesta julkisen hallintotehtävän hoitamiseen kokonaisuudessaan? Onko mietinnössä jäänyt tältä osin tunnistamatta joitakin erityisiä vaikutuksia, jotka liittyvät organisaationne erityispiirteisiin?

-

Miten arvioitte vaikutuksia, joita seuraa mietinnössä ehdotetun julkisuuslain soveltamisalan laajentamisesta julkisyhteisön määräysvallassa oleviin yhteisöihin ja säätiöihin? Onko mietinnössä jäänyt tältä osin tunnistamatta joitakin erityisiä vaikutuksia, jotka liittyvät organisaationne erityispiirteisiin?

Lausuntopalvelu.fi/ oikeusministeriö

VN/27452/2020/

Julkisuuslain ajantasaistaminen, työryhmän mietintö

Suomen Satamat ry viittaa aiemmin esittämäänsä (Suomen Satamaliitto ry:n lausunto 17.9.2019) ja toteaa työryhmän esitysten nojalla seuraavaa:

Julkisuuslain ajantasaistamisen keskeinen ehdotus on laajentaa julkisuuslain soveltamisalaa. Ehdotuksen mukaan lakia sovellettaisiin julkisen hallintotehtävän hoitamiseen kokonaisuudessaan sen sijaan, että soveltamisala määrittyisi julkisen vallan käytön perusteella.

Lakia sovellettaisiin ehdotuksen mukaan julkisyhteisön, valtion liikelaitoksen tai julkisyhteisöjen yhteisessä määräysvallassa olevaan yhteisöön tai säätiöön ja näiden määräysvallassa oleviin tytäryhteisöihin ja tytärsäätiöihin siltä osin kuin ne harjoittavat muuta kuin kilpailutilanteessa markkinoilla tapahtuvaa taloudellista toimintaa. Suomen Satamat ry pitää työryhmän valitsemaa rajausta kannatettavana.

Kaikki Suomen satamayhtiöt toimivat kilpailuilla markkinoilla, ei yksinomaan kotimaan liikenteessä vaan kaikissa yhtiömuotoisissa satamanpitäjäorganisaatioissa toiminta nojaa vahvasti ulkomaan tavaraliikenteeseen. Suomessa toimivat satamayhtiöt kilpailevat niin keskenään mutta myös muiden, lähinnä Itämeren satamien kanssa. Satamatoiminta ei ole yksinomaan alueellista markkinaa palvelevaa eikä pelkästään kansallista markkinaa, vaan markkina-alue on kotimaata laajempi johtuen pitkälti Suomen vientiin nojaavasta talouden teollisesta rakenteesta. Samoin säännöllinen matkustaja-alusliikenne suuntautuu ulkomaan satamiin.

Satamanpitäjä (satamayhtiö) ei Suomessa käytä julkista valtaa eikä satamanpitämisen yhtiöittämisessä ole ollut kyse julkisen hallintotehtävän siirtämisestä kunnilta satamaosakeyhtiölle. Suomen satamanpitämisen hallintomalli poikkeaa useasta Euroopan valtion satamien hallintomallista, joissa satamat ovat liki poikkeuksetta osa julkisorganisaatiota ja käyttävät usein julkista valtaa. Suomessa satamayhtiöt eivät hoida julkisia hallintotehtäviä eikä satamille ole asetettu lakisääteistä julkista palveluvelvoitetta (PSO).

Myöskään yksinomaan infrastruktuurin hallintaa ei tule rinnastaa sellaiseen yleiseen etuun, että julkisuuslain soveltamisala automaattisesti laajenisi koskemaan satamayhtiöitä Suomessa.

Työryhmän linjausten mukaisesti Suomessa toimivat satamayhtiöt edustavat kaupallista toimintaa kilpailuilla markkinoilla, ja vieläpä kansainvälisillä kilpailuilla markkinoilla eivätkä omaa sellaisia julkisia hallintotehtäviä, minkä johdosta julkisuuslain soveltamisalan laajentaminen jättää satamanpitämisen lain soveltamisen ulkopuolelle ja siten työryhmän esittämän 5 luvun mukaisen tiedon luovuttamisen ja tuottamisen sekä viestintävelvoitteen ulkopuolelle.

Esitämme, että lain perusteluteksteissä nostetaan esille satamanpitäminen esimerkkinä soveltamisalan laajennuksen ulkopuolelle jäävästä toimialasta johtuen sen seuraavista erityisistä piirteistä:

- satamayhtiöiden omistajina toimivat yksityiset tahot ja kunnat
- kuntakonserniin kuuluvat satamayhtiöt poikkeavat toiminnaltaan ja tehtä-viltään kaikista muista kuntakonsernin palvelutoiminnoista
- satamayhtiöillä ei ole lakiin nojaavia julkisia hallintotehtäviä
- satamat toimivat kilpailuilla markkinoilla
- ulkomaan tavaraliikenteen satamat ja säännöllisen liikenteen matkustaja-satamat toimivat kansainvälisillä kilpailuilla markkinoilla
- satamien omistamat ja hallinnoimat maa- ja vesialueet edustavat kansal-lista kriittistä infrastruktuuria (asiakirjajulkisuus)

Mikäli julkisuuslain soveltamisalaa laajennetaan kuntiin ja kuntien määräys-vallassa oleviin julkista hallintotehtävää koskeviin tytäryhtiöihin, Suomen Sa-tamat ry katsoo työryhmän ehdotuksen kaupallisilla markkinoilla toimivien yritysten jättämisestä soveltamisalan ulkopuolelle olevan perusteltu ja kannatettava.

Suomen Satamat ry

Annaleena Mäkilä

Minkälaisia erilaisia turvallisuuteen liittyviä vaikutuksia arvioitte mietinnössä ehdotetulla julkisuuslain soveltamisalan laajentamisella olevan? Ovatko voimassa olevan julkisuuslain salassapitoperusteet riittävät suojaamaan tietoja, joita on ehdotuksen mukaan soveltamisalan piiriin uutena tai laajemmin

tulevien toimijoiden hallussa? Onko organisaatiollanne hallussa tietoja, joiden salassapito olisi välttämätöntä esimerkiksi turvallisuusnäkökohtien vuoksi eikä niiden salassapito ole mahdollista voimassa olevassa laissa tai erityislaeissa säädettyjen salassapitoperusteiden perusteella?

-

Muut mietinnön ehdotukset

Olisiko muilla kuin lain soveltamisalaa laajentavilla ehdotuksilla organisaationne näkökulmasta turvallisuusvaikutuksia ja minkälaisia nämä vaikutukset olisivat?

-

Lakiehdotus ja säännöskohtaiset perustelut

Huomionne luvuittain lakiehdotukseen ja sitä koskeviin säännöskohtaisiin perusteluihin?

1 luku

-

2 luku

-

3 luku

-

4 luku

-

5 luku

-

6 luku

-

7 luku

-

8 luku

-

Muut huomiot

Muut mahdolliset huomionne?

Lausuntopalvelu.fi/ oikeusministeriö

VN/27452/2020/

Julkisuuslain ajantasaistaminen, työryhmän mietintö

Suomen Satamat ry viittaa aiemmin esittämäänsä (Suomen Satamaliitto ry:n lausunto 17.9.2019) ja toteaa työryhmän esitysten nojalla seuraavaa:

Julkisuuslain ajantasaistamisen keskeinen ehdotus on laajentaa julkisuuslain soveltamisalaa. Ehdotuksen mukaan lakia sovellettaisiin julkisen hallintotehtävän hoitamiseen kokonaisuudessaan sen sijaan, että soveltamisala määrittyisi julkisen vallan käytön perusteella.

Lakia sovellettaisiin ehdotuksen mukaan julkisyhteisön, valtion liikelaitoksen tai julkisyhteisöjen yhteisessä määräysvallassa olevaan yhteisöön tai säätiöön ja näiden määräysvallassa oleviin tytäryhteisöihin ja tytarsäätiöihin siltä osin kuin ne harjoittavat muuta kuin kilpailutilanteessa markkinoilla tapahtuvaa taloudellista toimintaa. Suomen Satamat ry pitää työryhmän valitsemaa rajasta kannatettavana.

Kaikki Suomen satamayhtiöt toimivat kilpailuilla markkinoilla, ei yksinomaan kotimaan liikenteessä vaan kaikissa yhtiömuotoisissa satamanpitäjäorganisaatioissa toiminta nojaa vahvasti ulkomaan tavaraliikenteeseen. Suomessa toimivat satamayhtiöt kilpailevat niin keskenään mutta myös muiden, lähinnä Itämeren satamien kanssa. Satamatoiminta ei ole yksinomaan alueellista markkinaa palvelevaa eikä pelkästään kansallista markkinaa, vaan markkina-alue on kotimaata laajempi johtuen pitkälti Suomen vientiin nojaavasta talouden teollisesta rakenteesta. Samoin säännöllinen matkustaja-alusliikenne suuntautuu ulkomaan satamiin.

Satamanpitäjä (satamayhtiö) ei Suomessa käytä julkista valtaa eikä sataman-pitämisen yhtiöittämisessä ole ollut kyse julkisen hallintotehtävän siirtämisestä kunnilta satamaosakeyhtiölle. Suomen satamanpitämisen hallintomalli poikkeaa useasta Euroopan valtion satamien hallintomallista, joissa satamat ovat liki poikkeuksetta osa julkisorganisaatiota ja käyttävät usein julkista valtaa. Suomessa satamayhtiöt eivät hoida julkisia hallintotehtäviä eikä satamille ole asetettu lakisääteistä julkista palveluvelvoitetta (PSO).

Myöskään yksinomaan infrastruktuurin hallintaa ei tule rinnastaa sellaiseen yleiseen etuun, että julkisuuslain soveltamisala automaattisesti laajenisi koskemaan satamayhtiöitä Suomessa.

Työryhmän linjausten mukaisesti Suomessa toimivat satamayhtiöt edustavat kaupallista toimintaa kilpailuilla markkinoilla, ja vieläpä kansainvälisillä kilpailuilla markkinoilla eivätkä omaa sellaisia julkisia hallintotehtäviä, minkä johdosta julkisuuslain soveltamisalan laajentaminen jättää satamanpitämisen lain soveltamisen ulkopuolelle ja siten työryhmän esittämän 5 luvun mukaisen tiedon luovuttamisen ja tuottamisen sekä viestintävelvoitteen ulkopuolelle.

Esitämme, että lain perusteluteksteissä nostetaan esille satamanpitäminen esimerkkinä soveltamisalan laajennuksen ulkopuolelle jäävästä toimialasta johtuen sen seuraavista erityisistä piirteistä:

- satamayhtiöiden omistajina toimivat yksityiset tahot ja kunnat
- kuntakonserniin kuuluvat satamayhtiöt poikkeavat toiminnaltaan ja tehtäviltään kaikista muista kuntakonsernin palvelutoiminnoista
- satamayhtiöillä ei ole lakiin nojaavia julkisia hallintotehtäviä
- satamat toimivat kilpailuilla markkinoilla
- ulkomaan tavaraliikenteen satamat ja säännöllisen liikenteen matkustaja-satamat toimivat kansainvälisillä kilpailuilla markkinoilla
- satamien omistamat ja hallinnoimat maa- ja vesialueet edustavat kansallista kriittistä infrastruktuuria (asiakirjajulkisuus)

Mikäli julkisuuslain soveltamisalaa laajennetaan kuntiin ja kuntien määräysvallassa oleviin julkisiin hallintotehtäviin koskeviin tytäryhtiöihin, Suomen Satamat ry katsoo työryhmän ehdotuksen kaupallisilla markkinoilla toimivien yritysten jättämisestä soveltamisalan ulkopuolelle olevan perusteltu ja kannatettava.

Suomen Satamat ry

Annaleena Mäkilä

Castrén-Mäkilä Annaleena
Suomen Satamat ry